

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДОПРИНОСИМА ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Члан 1.

У Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06 и 5/09), у члану 6. тачка 9) мења се и гласи:

„9) Волонтер је физичко лице које, у складу са законом који уређује волонтирање, обавља рад у оквиру организованог добровољног пружања услуге или обављања активности од општег интереса, за опште добро или за добро другог лица, без права на новчану накнаду или другу имовинску корист;”.

После тачке 9) додаје се тачка 9а), која гласи:

„9а) Лице на стручном оспособљавању и усавршавању је физичко лице које, у складу са законом који уређује рад, обавља рад по основу уговора о стручном оспособљавању и усавршавању или другог уговора, без заснивања радног односа;”.

Тачка 16) мења се и гласи:

„16) Самостални уметник је осигураник - физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе, у складу са законом који уређује област културе, ако није осигурано по другом основу;”.

У тачки 22) запета и речи: „односно земљорадник” бришу се.

Члан 2.

У члану 8. став 1. тачка 8) запета и речи: „односно земљорадници” бришу се.

Члан 3.

У члану 11. тачка 4) мења се и гласи:

„4) организатор волонтирања у складу са законом који уређује волонтирање - за волонтера;”.

После тачке 4) додаје се тачка 4а), која гласи:

„4а) послодавац у складу са законом који уређује рад - за лице на стручном оспособљавању и усавршавању;”.

Члан 4.

У члану 22. додаје се став 4, који гласи:

„Одредбе ст. 1. до 3. овог члана односе се и на предузетника који остварује накнаду зараде за време породичког одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, а делатност наставља да обавља преко овлашћеног пословође.”

Члан 5.

У члану 23. став 1. реч: „предузећа” замењује се речима: „правних лица”.

Члан 6.

У члану 26. став 1. тачка 2) речи: „коефицијентом 1, 2, 3, 4 или 5” замењују се речима: „коефицијентом у распону од 1 до 5”.

Члан 7.

У члану 27. став 1. речи: „пољопривреднике, односно земљораднике” замењују се речју: „пољопривреднике”.

Члан 8.

У члану 45. став 4. речи: „стопе раста цена на мало” замењују се речима: „индекса потрошачких цена”.

После става 8. додаје се нови став 9, који гласи:

„Послодавци који за одређено лице користе или су користили ослобођење од плаћања доприноса по другом правном основу у складу са одговарајућим прописом, не могу за исто лице остваривати ослобођење од плаћања доприноса из овог члана.”

Досадашњи став 9. постаје став 10.

Члан 9.

У члану 45а став 7. речи: „стопе раста цена на мало” замењују се речима: „индекса потрошачких цена”.

После става 11. додаје се нови став 12, који гласи:

„Послодавци који за одређено лице користе или су користили ослобођење од плаћања доприноса по другом правном основу у складу са одговарајућим прописом, не могу за исто лице остваривати ослобођење од плаћања доприноса из овог члана.”

Досадашњи ст. 12. и 13. постају ст. 13. и 14.

Члан 10.

У члану 45б после става 4. додаје се нови став 5, који гласи:

„Послодавци који за одређено лице користе или су користили ослобођење од плаћања доприноса по другом правном основу у складу са одговарајућим прописом, не могу за исто лице остваривати ослобођење од плаћања доприноса из овог члана.”

Досадашњи ст. 5. и 6. постају ст. 6. и 7.

Члан 11.

У члану 58. додаје се став 2, који гласи:

„Када предузетник остварује накнаду зараде за време трајања породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, а делатност наставља да обавља преко овлашћеног пословође, обрачун и уплату доприноса по основу наведеног примања, у име и за корист предузетника, врши лице које сагласно закону обавља послове овлашћеног пословође.”

Члан 12.

У члану 65а став 1. речи: „годишње стопом раста цена на мало” замењују се речима: „годишњим индексом потрошачких цена”.

Члан 13.

У члану 72б став 1. речи: „стопе раста цена на мало” замењују се речима: „индекса потрошачких цена”.

Члан 14.

У члану 58а став 1, члану 58б став 1. и члану 72а речи: „уметничка удружења” у датом броју и падежу, замењују се речима: „репрезентативна удружења у култури” у одговарајућем броју и падежу.

Члан 15.

Одредба члана 5. овог закона примењиваће се код утврђивања основице доприноса почев за 2012. годину.

Члан 16.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем у области социјалног осигурања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

•Проблеми које Закон треба да реши, односно циљеви који се Законом постижу

Разлози за доношење овог закона садржани су првенствено у потреби уређивања основице доприноса за свештенике и верске службенике, у смислу стварања услова за смањење разлике у износима основица доприноса, ценећи критеријуме, односно полазећи од дужности на коју је осигураник распоређен, његове школске спреме, година радног стажа и других критеријума садржаних у унутрашњем законодавству цркве, односно верске заједнице.

Одредбама закона прецизира се основица доприноса и начин обрачунавања, утврђивања и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање за предузетника који користи одсуство због породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета а делатност наставља да обавља преко овлашћеног пословође.

Такође, један од разлога за доношење овог закона је усклађивање динарских износа, уместо растом цена на мало о чему се подаци више не објављују почев од 1. јануара 2011. године, годишњим индексом потрошачких цена који утврђује и публикује Републички завод за статистику Србије.

У том смислу, основна садржина и циљеви који треба да се остваре доношењем овог закона су следећи:

- утврђивање висине месечне основице на коју се обрачунава и плаћа допринос за обавезно социјално осигурање за свештенике и верске службенике;

- усклађивање динарских износа, уместо растом цена на мало, о чему се подаци више не објављују почев од 1. јануара 2011. године, годишњим индексом потрошачких цена;

- прецизирање основице доприноса и начина обрачунавања, утврђивања и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање за предузетника који користи одсуство због породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета а делатност наставља да обавља преко овлашћеног пословође;

- утврђивање појма обвезника - одређених категорија физичких лица, и то волонтера, лица на стручном оспособљавању и усавршавању и самосталних уметника.

Сем тога, врше се измене Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06 и 5/09 - у даљем тексту: Закон), које се односе на правнотехничко усаглашавање са одредбама Закона о волонтирању („Службени гласник РС”, број 36/10), Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС”, бр. 25/01, 80/02, 80/02-др. закон, 43/03, 84/04 и 18/10), Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05 и 54/09), Закона о култури („Службени гласник РС”, број 72/09) и Закона о

здравственом осигурању („Службени гласник РС”, бр. 107/05 и 109/05-исправка).

У односу на доприносе за обавезно социјално осигурање не постоје обавезујући прописи Европске уније са којима је потребно вршити усаглашавање.

•Разматране могућности да се проблеми реше и без доношења Закона

Имајући у виду да је реч о елементима система и политике јавних прихода који се, сагласно одредбама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС” бр. 54/09, 73/10 и 101/10), уводе законом, то значи да се измене и допуне тих елемената могу вршити само законом. Према томе, како се материја која се уређује овим законом односи на доприносе за финансирање обавезног социјалног осигурања и спада у законодавну регулативу, није разматрано, нити је било основа за разматрање њеног уређења другим законом или подзаконским актом.

•Зашто је доношење Закона најбољи начин за решавање проблема

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона, тј. изменама и допунама закона.

Уређивањем материје доприноса за обавезно социјално осигурање законом, даје се допринос правној сигурности и обезбеђује доступност јавности у погледу вођења политике у области социјалног осигурања, с обзиром да се закон као општи правни акт објављује и ствара једнака права и обавезе за све субјекте који се нађу у истој правној ситуацији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1.

У члану 6. тачка 9) Закона врши се правнотехничко усаглашавање са одредбама Закона о волонтирању, имајући у виду првенствено одредбе чл. 2, 3. и 10. тог закона. Појам волонтера дефинише се на начин да је то физичко лице, које у складу са законом који уређује волонтирање, обавља рад у оквиру организованог добровољног пружања услуге или обављања активности од општег интереса, за опште добро или за добро другог лица, без права на новчану накнаду или другу имовинску корист.

У новододатој тачки 9а) врши се правнотехничко усаглашавање са одредбама Закона о раду, а имајући у виду одредбу члана 201. тог закона, лице на стручном оспособљавању и усавршавању дефинисано је као физичко лице, које у складу са законом који уређује рад, обавља рад по основу уговора о стручном оспособљавању и усавршавању или другог уговора, без заснивања радног односа.

Изменом тачке 16) врши се правнотехничко усаглашавање са одредбама Закона о култури. Наиме, имајући у виду одредбу члана 58. тог закона, појам самосталног уметника дефинисан је на начин да је то осигураник - физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе, у складу са законом који уређује област културе, ако није осигурано по другом основу.

У тачки 22) врши се правнотехничко усаглашавање са одредбама Закона о здравственом осигурању, а имајући у виду одредбу члана 17. тачка 21) тог

закона, у смислу да се код обвезника доприноса за обавезно здравствено осигурање брише одредница „земљорадник“, с обзиром да према одредбама Закона о здравственом осигурању то лице као категорија осигураника обухваћено је појмом пољопривредника.

Уз члан 2 .

У члану 8. став 1. тачка 8) Закона, тако што се брисане речи: „односно земљорадници“, врши се правнотехничко усаглашавање са Законом о здравственом осигурању, како је већ дато објашњење уз члан 1. овог закона.

Уз члан 3.

Врши се правнотехничко усаглашавање са Законом о волонтирању којим је уређено волонтирање, као и са Законом о раду којим је уређено стручно оспособљавање и усавршавање запосленог, из разлога наведених у објашњењу уз члан 1. овог закона. Овом изменом члана 11. тачка 4) Закона уређује се да су обвезници доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за случај инвалидности и телесног оштећења по основу повреде на раду и професионалне болести и доприноса за здравствено осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести, организатор волонтирања у складу са законом који уређује волонтирање - за волонтера, а за лице на стручном оспособљавању и усавршавању то је послодавац у складу са законом који уређује рад.

Уз члан 4.

У члану 22. додаје се став 4. којим се врши прецизирање основице доприноса за обавезно социјално осигурање за предузетника који користи одсуство због породичног одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета а делатност наставља да обавља преко овлашћеног пословође.

Уз члан 5.

У члану 23. став 1. Закона врши се термилошко усаглашавање сагласно Закону о порезу на добит правних лица, тако што се реч: „предузећа“ замењује речима: „правних лица“.

Уз члан 6.

Врши се измена члана 26. став 1. тачка 2) Закона, која се односи на утврђивање основице доприноса за свештенике и верске службенике. Предметном изменом, која је извршена имајући у виду иницијативу Министарства вера, а на предлог Цркве и верских заједница који је мотивисан, како је указано, стварањем услова за смањење разлике у износима основица доприноса када се у обрачуна примењује постојеће законско решење, основица доприноса опредељује се, поред осталог, у висини просечне месечне зараде у Републици исплаћене по запосленом у претходној години помножена коефицијентом у распону од 1 до 5, уместо коефицијентом 1, 2, 3, 4 или 5, како гласи важеће законско решење.

Уз члан 7.

Врши се правнотехничко усаглашавање са Законом о здравственом осигурању, како је већ објашњено уз члан 1. овог закона.

Уз члан 8.

Врши се измена у члану 45. став 4. Закона, тако што се ревалоризација динарских новчаних износа не врши више стопом раста цена на мало, већ индексом потрошачких цена. Разлог за измену је усклађивање динарских

износа са основном мером инфлације у вођењу монетарне политике у Републици Србији - годишњим индексом потрошачких цена, који утврђује и публикује Републички завод за статистику Србије. Од јануара 2011. године Републички завод за статистику Србије прекинуо је са објављивањем података о расту цена на мало и кретању индекса трошкова живота, у складу са усвојеном стратегијом развоја статистичких система од јануара 2011. године.

Поред тога, новододатим ставом ограничава се могућност коришћења по више правних основа, ослобођења од плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање.

Уз члан 9.

Врши се измена у члану 45а став 7. Закона, тако што се револоризација динарских новчаних износа не врши више стопом раста цена на мало, већ индексом потрошачких цена.

Поред тога, новододатим ставом ограничава се могућност коришћења по више правних основа, ослобођења од плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање.

Уз члан 10.

Новододатим ставом у члану 45б Закона, ограничава се могућност коришћења по више правних основа, ослобођења од плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање.

Уз члан 11.

У члану 58. додаје се став 2. којим се прецизира начин обрачунавања, утврђивања и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање за предузетника који користи одсуство због породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета а делатност наставља да обавља преко овлашћеног пословође.

Уз члан 12.

Врши се измена у члану 65а став 1. Закона, тако што се речи: „годишње стопом раста цена на мало” замењују речима: „годишњим индексом потрошачких цена”. Разлог за измену је у усклађивању динарског износа премија за добровољно додатно пензијско осигурање и доприноса у добровољни пензијски фонд, из члана 13. ст. 3. и 4. Закона, који је опредељен у номиналном износу, тако да се врши усаглашавање са основном мером инфлације у вођењу монетарне политике у Републици Србији - годишњим индексом потрошачких цена, који утврђује и публикује Републички завод за статистику Србије. Од јануара 2011. године Републички завод за статистику Србије прекинуо је са објављивањем података о расту цена на мало и кретању индекса трошкова живота, у складу са усвојеном стратегијом развоја статистичких система од јануара 2011. године.

Уз члан 13.

Врши се измена у члану 72б став 1. Закона, тако што се револоризација динарских новчаних износа не врши више стопом раста цена на мало, већ индексом потрошачких цена.

Уз члан 14.

У члану 58а став 1, члану 58б став 1. и члану 72а Закона, врши се правнотехничко усаглашавање са Законом о култури, тако што се уместо термина „уметничка удружења” користи појам „репрезентативна удружења у култури” у одговарајућем броју и падежу.

Уз члан 15.

Одредба члана 5. овог закона, која се односи на начин утврђивања основице доприноса за свештенике и верске службенике, примењиваће се код утврђивања основице доприноса за та лица, почев за 2012. годину.

Уз члан 16.

Предложено је да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у Буџету Републике.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разматрање и доношење закона по хитном поступку, предлаже се у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 52/10 и 13/11). Према важећим одредбама Закона, динарски износ премије за добровољно додатно пензијско осигурање и износ доприноса у добровољни пензијски фонд, из члана 13. ст. 3. и 4. Закона, који је опредељен у номиналном износу, усклађује се годишње стопом раста цена на мало, као и ревалоризација доприноса из чл. 45. и 45а Закона, за које је послодавац ослобођен од плаћања у случају заснивања радног односа са новозапосленим лицима. Имајући у виду да је од јануара 2011. године Републички завод за статистику Србије прекинуо са објављивањем података о расту цена на мало и кретању индекса трошкова живота, у складу са усвојеном стратегијом развоја статистичких система од јануара 2011. године, потребно је кроз измене и допуне Закона омогућити усклађивање наведених износа за 2011. годину, сходно годишњем индексу потрошачких цена, који утврђује и публикује Републички завод за статистику Србије.

VI. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Имајући у виду да је разлог за доношење Закона о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање примена новог методолошког принципа стварање услова за усклађивање динарских износа, уместо растом цена на мало о чему се подаци више не објављују почев од 1. јануара 2011. године, годишњим индексом потрошачких цена, анализа ефеката закона из тог разлога не садржи нумеричке показатеље ефеката на приходе буџета.

Поред тога, утврђивање висине месечне основице на коју се плаћа допринос за обавезно социјално осигурање за свештенике и верске службенике на описан начин - ценећи критеријуме, односно дужности на коју је осигураник распоређен, његову школску спрему, године радног стажа и друге критеријуме садржане у унутрашњем законодавству цркве, односно верске заједнице, омогућава

плаћање доприноса за обавезно социјално осигурање на основице које само адекватније одражавају примену наведених критеријума за опредељење висине основице.

Такође, утврђивање појма обвезника - одређених категорија физичких лица, и то волонтера, лица на стручном оспособљавању и усавршавању и самосталних уметника, у смислу прецизирања категорије физичких лица која се сматрају наведеним обвезницима, не утиче се на висину обавезе плаћања доприноса за те категорије обвезника.

1. На кога ће и како ће највероватније утицати решења у Закону

Уређивањем појединих института у смислу дефинисања одређених појмова и категорија обвезника доприноса, начина утврђивања основице доприноса на коју се плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање, на начин како је предложено Законом, неће се негативно утицати на наведене категорије обвезника доприноса.

2. Какве трошкове ће примена Закона створити грађанима и привреди

Примена Закона не би требало да створи додатне трошкове грађанима и привреди.

3. Да ли су позитивне последице доношења Закона такве да оправдавају трошкове које ће он стварати

Навели смо да примена Закона не би требало да има додатне трошкове за обвезнике доприноса.

4. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Овим законом се уређује плаћање доприноса за обавезно социјално осигурање физичких лица, а предложена законска решења немају за превасходни циљ подстицање стварања нових привредних субјеката.

5. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о Закону

Овај закон је у поступку припреме достављен надлежним министарствима и другим надлежним органима, тако да је заинтересованим странама пружена прилика да изнесу своје ставове, од којих су неки уграђени у овај закон.

6. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

Министарство финансија надлежно је за спровођење Закона, за његову уједначену примену на територији Републике, као и за давање мишљења у његовој примени.

Посебно истичемо да Министарство финансија, периодичним публикавањем Билтена службених објашњења и стручних мишљења за примену финансијских прописа, као и на други погодан начин, додатно обезбеђује транспарентност, информисаност и приступ информацијама, како би се и на овај начин допринело остваривању циљева постављених доношењем Закона.